

Οι απόστολοι που θυσιάστηκαν για την πίστη τους // Η αξιοπιστία της Αγίας Γραφής

Η επιστήμη μπροστά στη Σταύρωση και την Ανάσταση του Χριστού

ΥΠΟ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Γ. ΜΑΚΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

Διάλεξη που δόθηκε εντός τού Πανεπιστημιακού χώρου (Απρίλιος 1978).

Αναδημοσίευση από: <http://clubs.pathfinder.gr/saints/364854>

Γνωρίζουμε, ότι σε έναν ανόητο, όσα στοιχεία και αποδείξεις και αν δώσει κάποιος, αυτός θα συνεχίσει να πιστεύει αυτό που θέλει να πιστεύει, όσο παράλογο κι αν είναι. Όμως μεταξύ των αθεϊστών, υπάρχουν και μερικοί λογικοί άνθρωποι, που απλώς είναι παραπληροφορημένοι, ή αγνοούν κάποια πράγματα. Για τους ανθρώπους αυτούς, αναδημοσιεύουμε το παρακάτω επιστημονικό κείμενο του κου Σπύρου Μακρή, ελπίζοντας ότι και αυτοί θα εισέλθουν στην Οδό της Σωτηρίας του Χριστού μας. Τους υποτίτλους και κάποιες τονίσεις στα γράμματα, τα προσθέσαμε εμείς για να είναι το κείμενο πιο εύχρηστο.

- Τοποθέτηση του ζητήματος
- Υπήρξε νεκροφάνεια του Χριστού στον Σταυρό;
- Ήταν ψευδαίσθηση;
- Ήταν απάτη;
- Η αμφισβήτηση του κενού τάφου
- Σύγχρονες μεταστροφές απίστων
- Βιβλιογραφία

Τοποθέτηση του ζητήματος

Αγαπητοί μου φίλοι,
Είναι πραγματικά ένα μεγάλο προνόμιο το ότι δίνεται η ευκαιρία να συναντηθούμε σ' ένα αμφιθέατρο Πανεπιστημιακό, όχι μ' εκείνο το στεγνό και στενό, αν και απαραίτητο περιεχόμενο τής μεταδόσεως ορισμένων επιστημονικών γνώσεων, αλλά σ' εκείνη την ατμόσφαιρα και το επίπεδο τής στενής και χωρίς περιορισμούς, ως προς το βάθος και το πλάτος τής γνωριμίας, σε επίπεδο που έχει σχέση με την ψυχική ζωή τόσο των ταγμένων για να σας διδάσκουν μερικές γνώσεις όσον και των φοιτητών που έρχονται εδώ για να αποκτήσουν, για να οικοδομήσουν τον ψυχικό τους κόσμο και γι' αυτό πρέπει να δώσω και στην ανώνυμη αυτή ομάδα των συναδέλφων σας, που σκέφθηκαν να πάρουν αυτήν την πρωτοβουλία, όσο και σ' όλους εσάς που είχατε την καλοσύνη να έλθετε απόψε, να δώσω

την έκφραση τής μεγάλης μου ευχαριστίας που σκέφθηκαν και μένα και με κάλεσαν εδώ για να σας μιλήσω.

Θα πρέπει να σας πω ότι, ό,τι θα ακούσετε από εδώ και εμπρός δεν είναι τίποτε άλλο από προσωπικά μου βιώματα. Δεν είναι τίποτε άλλο από εκείνα που σε ώρες, είτε που απέχουν πολύ από το σήμερα, είτε και πρόσφατες παιδεψαν την ψυχή μου, πράγματα που αποτελούν το τέρμα πορείας πνευματικής, πράγματα που μπορώ να βεβαιώσω γι' αυτά με την σφραγίδα τής απολύτου εσωτερικής πληροφορίας, με την σφραγίδα ότι επιβεβαιώνονται από την βίωση και απ' την παρατήρηση αρκετών δεκαετιών από τον καιρό που επέστρεψα στον Κύριόν μας Ιησούν Χριστόν. Και νομίζω ότι είναι επίκαιρη η εκλογή τού θέματος που έχει σχέση με την Σταύρωση και την Ανάσταση τού Χριστού μας, όχι μονάχα γιατί ευρισκόμαστε στην εποχή εκείνη που έχει τάξει η Εκκλησία μας για τις ψυχές όλων των Χριστιανών να στρέφονται και να προετοιμάζονται και να συμμετέχουν στα Πάθη τού Χριστού μας, αλλά και γιατί ακριβώς η Σταύρωση και η Ανάσταση είναι το επίκεντρο, είναι ο πυρήνας τής καταφάσεως τού Χριστιανισμού και τού αντιλόγου εις τον Χριστιανισμό.

Γιατί αν η Σταύρωση και η Ανάσταση τού Χριστού μας είναι αλήθεια, τότε όλα εκείνα τα οποία πιστεύαμε, όλα εκείνα στα οποία έχουμε προσκολληθεί, όλα εκείνα τα οποία ακολουθούμε και που είναι ξένα ή αντίθετα προς τον Χριστό και προς το Ευαγγέλιό Του είναι είδωλα που πρέπει να γκρεμισθούν. Γι' αυτό και με τόση μανία και με τέτοιο πείσμα έχουν εγερθεί τόσες πολλές αντιρρήσεις, έχουν παρουσιασθεί τόσο πολλά επιχειρήματα για να πείσουν τον καθένα ότι η Ανάσταση τού Χριστού δεν έγινε. Γιατί αν η Ανάσταση τού Χριστού, έγινε, τότε ο Χριστός είναι: «ο Θεός», τότε όλα όσα λέει ο Χριστός, όλα όσα λέει το Ευαγγέλιο είναι αλήθεια και θα πρέπει να πεθάνουμε για όλα όσα έχουμε ζήσει, που είναι αντίθετα και ξένα προς τον Χριστό και να ξαναζήσουμε μια νέα ζωή σύμφωνη με όλα όσα είτε ο Χριστός και εξακολουθεί να πρεσβεύει και να βιώνει η Εκκλησία.

Τα επιχειρήματα τα οποία υψώνονται για να αμφισβητήσουν την Ανάσταση τού Χριστού μπορούμε να τα κατατάξουμε σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

- Η μια είναι ότι ο Κύριος δεν απέθανε επάνω στον Σταυρό και συνεπώς αφού δεν απέθανε και δεν ανεστήθη.
- Η δεύτερη κατηγορία επιχειρημάτων κατά τής Αναστάσεως, είναι η αμφισβήτηση για τις εμφανίσεις που ρητά περιγράφουν τα Ευαγγέλια ότι συνέβησαν μετά την ανάσταση τού Χριστού.
- Και η τρίτη, περιστρέφεται γύρω από το γεγονός ότι ευρέθηκε κενός ο Τάφος Του.

Το εάν ο Χριστός απέθανε πάνω στον Σταυρό ασφαλώς είναι θέμα που έχει απόλυτη συνάφεια με την επιστήμη τής Ιατρικής γιατί αυτή είναι εκείνη η οποία μελετάει τη φύση και τις συνέπειες όλων των σωματικών κακώσεων και η οποία μελετάει όλες τις εκδηλώσεις οι οποίες σχετίζονται με την βαθμιαία κατάρρευση των ζωτικών λειτουργιών τού σώματος και με την διαπίστωση ότι οι συνθήκες πλέον για την επιβίωση τού οργανισμού είναι εξαντλημένες και ότι ο θάνατος έχει επέλθει. Αξίζει λοιπόν την προσοχή μας ότι **αυτή η αμφισβήτηση – ότι ο Χριστός δεν απέθανε πάνω στον Σταυρό – δεν παρουσιάσθηκε ποτέ κατά το διάστημα τής γενεάς των ανθρώπων που έζησαν όταν συνέβη η Σταύρωσις τού Χριστού, δεν παρουσιάσθηκε ούτε και κατά την εποχή των διωγμών, δεν παρουσιάσθηκε κατά την εποχή των μεγάλων αιρέσεων, οι οποίες αμφισβήτησαν και την θεότητα τού Χριστού και την Ανάστασή Του, δεν παρουσιάσθηκε παρά μόνον στον 17ον αιώνα.**

Αυτό είναι πολύ χαρακτηριστικό γιατί απλούστατα τότε μονάχα είχαν τελείως εκλείψει οι άνθρωποι που είτε οι ίδιοι είχαν παρακολουθήσει, είτε είχε φθάσει μέχρις αυτούς μια ζωντανή περιγραφή τού μαρτυρίου τής Σταυρώσεως. Εάν και σήμερα είχαμε ανθρώπους, και ευτυχώς που δεν έχουμε, που είχαν παρακολουθήσει την Σταύρωση δεν θα είχε – όπως θα δούμε σε λίγο – παρουσιασθεί μια τέτοια αμφισβήτηση με αξιώσεις λογικής

ισορροπίας.

Υπήρξε νεκροφάνεια του Χριστού στον Σταυρό;

Είναι βέβαιο το ερώτημα αυτό, εάν ο Χριστός απέθανε επάνω στον Σταυρό, συνυφασμένο με τον τρόπο με τον οποίο πεθαίνει ο άνθρωπος όταν σταυρώνεται. Μια κοινή διαδεδομένη αντίληψη είναι ότι ο θάνατος επάνω στον Σταυρό παρουσιάζεται από τον πόνο και την αιμορραγία που δημιουργούν τα καρφιά που έχουν τρυπήσει τα χέρια και τα πόδια τού εσταυρωμένου.

Όπως θα δούμε, αυτά δεν είναι παρά απλώς ένα μικρό συμπλήρωμα πολύ βασανιστικό, όπως θα αναπτύξουμε, αλλά όχι με πρωτεύοντα ρόλο στην πρόκληση τού θανάτου.

Ο θάνατος τού Σταυρού, ο θάνατος τού Χριστού επάνω στον Σταυρό, βεβαίως είχε και αυτό και πολλά άλλα προδιαθετικά αίτια. Ανάμεσα σ' αυτά θα αναφέρουμε τα κτυπήματα που δέχθηκε ο Κύριός μας, τον οποίον «εράπιζον, εκολάφιζον, έτυπτον, έδερων», λέει το Ευαγγέλιο οι βάρβαροι στρατιώται τής Ρωμ. Αυτοκρατορίας, με όλη την δύναμη η οποία τους χαρακτήριζε και την τραχύτητα με την οποία ήταν συνηθισμένοι να κάνουν τα μαρτύριά τους την εποχή εκείνη. Αλλά βεβαίως, ενώ γνωρίζουμε ότι ένα ισχυρό κτύπημα στο πρόσωπο ενός απροστάτευτου ανθρώπου από έναν τραχύ στρατιώτη μπορεί πραγματικά να τον φέρει σε κατάσταση αφασίας ή λιποθυμίας, αυτό θα το αντιπαρέλθουμε.

Θα το αντιπαρέλθουμε για να φθάσουμε σε μία φράση που ίσως χωρίς πολλή προσοχή την ακούμε διότι σαν μετοχή απλώς τού αορίστου αναφέρεται μέσα στο Ευαγγέλιο, όταν μάς λέει το Ευαγγέλιο ότι «φραγγελώσας παρέδωσεν αυτόν...» (Μάρκ. ιε' 15).

Τι ήταν το **φραγγέλιο**; Ίσως νομίζουμε ότι το φραγγέλιο ήταν μία απλή μαστίγωση. Δεν είναι καθόλου έτσι. **Αυτόν που επρόκειτο να υποστεί το φραγγέλιο τον έδεσαν σε μια κολώνα και ο ειδικός δήμιος που εκτελούσε την φραγγέλωση έπαιρνε ένα μαστίγιο βαρύ το οποίο είχε πολλές λουρίδες στην άκρη του, πάνω στις λουρίδες ήταν δεμένες σφαίρες από μολύβι ή μικρά οστάρια, κότσια από αρνί και τις έφερνε με όση δύναμη είχε πάνω στην ράχη δεμένου ανθρώπου. Πολύ σύντομα, απ' τα πρώτα κτυπήματα εξεσχίζετο το δέρμα τού ανθρώπου που εδέχετο την φραγγέλωση και ύστερα από μερικά κτυπήματα ακόμη έφευγαν και κατεξεσχίζοντο τελείως οι σάρκες του και απεγυμνώνοντο τα κόκαλα τής ράχης. Αναφέρονται στην ιστορία αρκετές περιπτώσεις από ανθρώπους, που απέθαναν την ώρα τής φραγγελώσεως.**

Σ' αυτήν τώρα την καταξοχισμένη, καταματωμένη και καταπονεμένη ράχη, κουβάλησε ο Χριστός μας τον Σταυρό του, που ήταν ξύλο βαρύτατο, έτσι ώστε να μπορεί να σηκώσει επάνω του το βάρος ενός ανθρώπου χωρίς να λυγίσει. Και είναι γνωστό αλλά και πάρα πολύ φυσικό να το περιμένει κανείς ότι λύγισε κάτω από το βάρος τού Σταυρού, ήδη εξαντλημένος και με αιμορραγία που τού είχε στοιχίσει απώλεια δυνάμεων, λύγισε κάτω από το βάρος τού Σταυρού αυτού και έπεσε, όπως λένε οι παραδόσεις, με το πρόσωπο πάνω στη γη, με το πρόσωπο, χωρίς καν να μπορεί να προστατεύσει το σώμα του απ' τις συνέπειες τής πτώσεως χάρις στο Σταυρό, τον οποίο ήταν αναγκασμένος να κρατάει και που έπεσε σαν βάρος από πάνω του. Και ξέρουμε ότι για να μην πεθάνει πριν φθάσει καν στο ύψος τού Γολγοθά, ανέθεσαν στον Σίμωνα τον Κυρηναίο να κουβαλήσει αυτός για τον υπόλοιπο δρόμο τον Σταυρό.

Ας προσθέσουμε ακόμη και για τα αγκάθια που είχε ο στέφανος εκείνος που σε πολλά σημεία είχε τρυπήσει το κεφάλι Του και όλοι όσοι έχουν μια πείρα από θάλαμο ατυχημάτων τού Νοσοκομείου, ξέρουνε πόσο ιδιαίτερη τάση έχουν να αιμορραγούν τα τραύματα στο τριχωτό τής κεφαλής. Αυτό λοιπόν το έξαιμο σώμα, το καταπονημένο σώμα, καρφώθηκε επάνω στον Σταυρό.

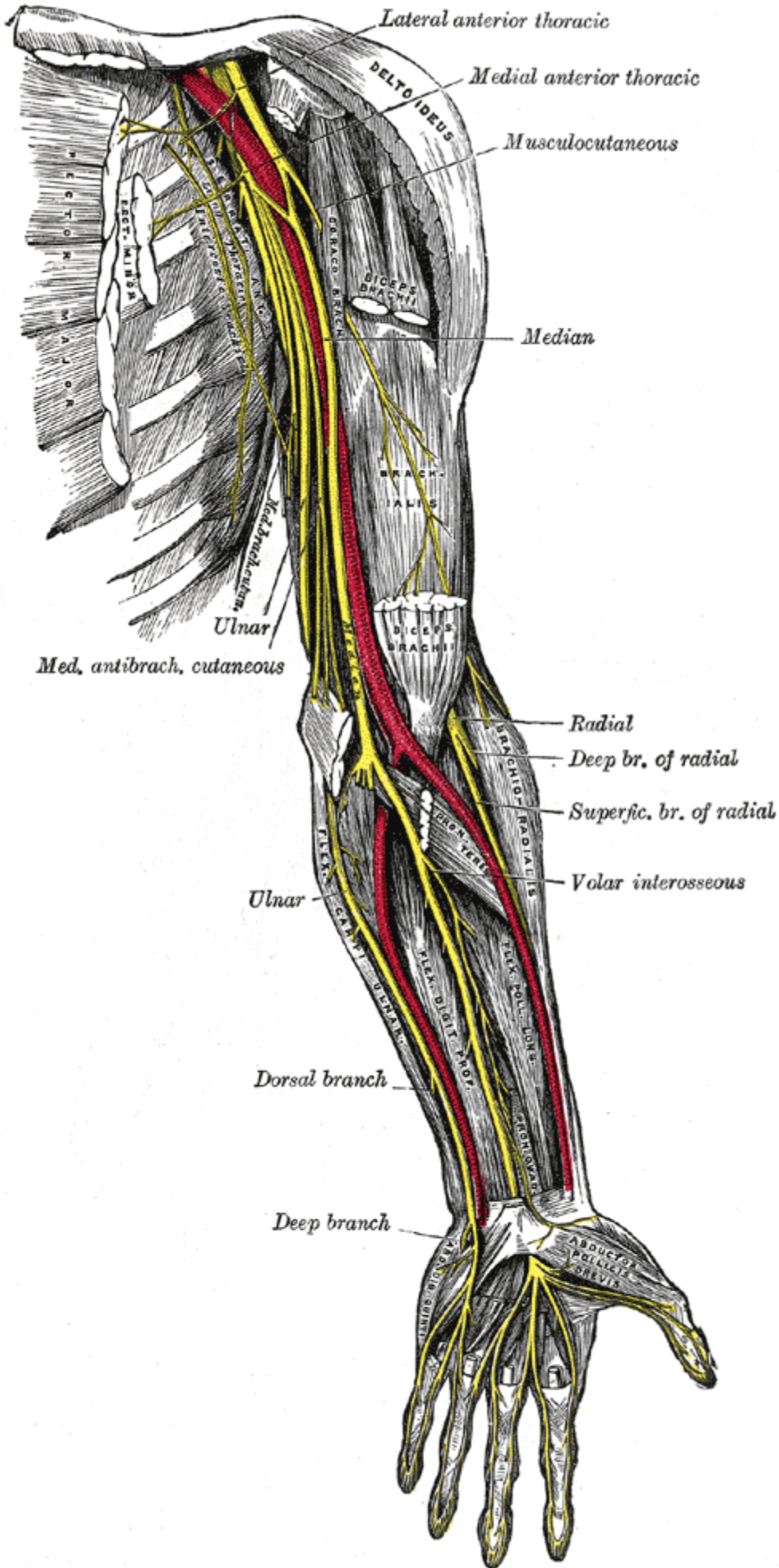
Ας δούμε τώρα για το θέμα τού καρφώματος ακριβώς των άκρων πάνω στον Σταυρό. Από την παράδοση και από την κοινή εντύπωση πιστεύουμε ότι τα καρφιά πέρασαν τις

παλάμες.

Όμως από πειράματα που έκανε ένας Γάλλος χειρουργός ο Barbet επάνω σε πτώματα, είδε ότι είναι αδύνατον ένα καρφί που περνάει ανάμεσα στα κόκαλα τής παλάμης να συγκρατήσει το ανθρώπινο σώμα, ακόμη και αν αυτό στηρίζεται με καρφιά από τα πόδια. Κάτω από το βάρος αυτό, εάν περνούσαν από εκεί τα καρφιά, τα καρφιά θα έσχιζαν το δέρμα που είναι στην πρόσθια και στην οπίσθια επιφάνεια τής παλάμης πέρα για πέρα ανάμεσα στα δάκτυλα και ο Εσταυρωμένος θα έπεφτε με το κεφάλι κάτω ενώ θα τον συγκρατούσαν μονάχα τα καρφιά με τα οποία ήταν καρφωμένα τα πόδια του. Ο ίδιος χειρουργός έδειξε ότι το μόνο σημείο στα χέρια τού ανθρώπου που μπορεί να στηρίξει το σώμα, αν περάσει ένα καρφί απ' αυτό, είναι ο καρπός, και σε επανειλημμένα πειράματα που έκανε έδειξε ότι σε όποιο σημείο τού καρπού και αν βάλουμε ένα καρφί, αυτό οδηγούμενο από τα οστά και τους συνδέσμους που βρίσκονται εδώ, θα περάσει από έναν ανατομικόν χώρον, γνωστό στους γιατρούς, που λέγεται ο χώρος τού *destot*, ανάμεσα σε δύο οστάρια τού καρπού. Και εκείνο που είναι χαρακτηριστικό από μια σειρά 12 παρομοίων πειραμάτων που έκανε ο χειρουργός αυτός είναι δύο παρατηρήσεις του, ότι και στα 12 χέρια κανένα κόκαλο δεν τραυματίσθηκε ή δεν έσπασε από την ήλωση τού χεριού, για να επιβεβαιωθεί αυτό που λέει και με άλλη μια ευκαιρία, όπως θυμάστε, το Ευαγγέλιο, ότι δεν θα συντριβή κανένα κόκαλο.

Και δεύτερον ότι ακριβώς από τον χώρο αυτό σε επαφή με το καρφί βρίσκεται ένα μεγάλο νεύρο τού χεριού, το μέσο νεύρο, το οποίο σε όλες τις κακώσεις που θα υποστεί επάνω στον Σταυρό το χέρι τού Εσταυρωμένου θα βρίσκεται σε αδιάκοπη επαφή και τριβή και τραυματισμό από το καρφί. Τώρα το τι σημαίνει να δέχεται και ένα απλό, ελαφρό ερέθισμα ένα νεύρο, το έχουμε όλοι δοκιμάσει, όταν δεχθούμε σ' ένα σημείο εδώ στον αγκώνα μας, ένα κτύπημα. Εκείνο το αφόρητο αίσθημα τής ηλεκτρικής εκκενώσεως και τής παραλύσεως που δοκιμάζουμε και που πραγματικά επαναστατεί όλο το είναι μας από το ελαφρό κίνημα. **Ας σκεφθούμε λοιπόν ότι όλη την ώρα τής σταυρώσεως ένα πολλαπλάσιο ερέθισμα πόνου συνόδευε το μαρτύριο τής Σταυρώσεως.**

Επίσης για το καρφί που θα περάσει από τα πόδια ευρέθηκε ότι κι αυτό πρέπει να περάσει από ένα σημείο των ποδιών και δεν μπορεί παρά να βρει διέξοδο εκεί, και αυτό είναι ανάμεσα στο δεύτερο και στο τρίτο μετατόρσιο.

Όσα είπαμε μέχρι τώρα δεν είναι παρά ένα προανάκρουσμα, δεν είναι παρά μια μικρή αρχή τού μαρτυρίου τής σταυρώσεως και ακόμη δεν μπήκαμε στο αίτιο που φέρνει τον θάνατο. Και αυτό το αίτιο που φέρνει τον θάνατο έχει μεγάλη σημασία για την συζήτησή μας, για το αν δηλαδή ο Σταυρωμένος Χριστός απέθανε επάνω στον Σταυρό.

Για να αντιληφθούμε τον μηχανισμό τού θανάτου θα πρέπει να υπενθυμίσουμε μερικά πράγματα. Σε μερικές εικόνες παρουσιάζεται ότι οι δύο λησταί δεν είχαν καρφωθεί επάνω στον Σταυρό, αλλά είχαν δεθεί τα χέρια τους με σχοινί. Καμία παράδοση δεν υποστηρίζει κάτι τέτοιο ότι συνέβη στους δύο ληστές που σταυρώθηκαν μαζί με τον Χριστό, αλλά το ότι αυτό απεικονίζεται, μαρτυρεί κάτι που και πολλοί ιστορικοί περιγράφουν: ότι δηλαδή μπορεί να σταυρωθεί και να πεθάνει ένας άνθρωπος, αν έχει εξαρτηθεί επάνω στον σταυρό, όχι με καρφιά, αλλά απλώς αν έχουν δεθεί τα χέρια του επάνω στον Σταυρό.

Για να το αποδείξουμε αυτό ακόμη καλύτερα δεν έχουμε παρά να ανατρέξουμε σε μια πειθαρχική ποινή που συνήθιζαν να εφαρμόζουν κατά την διάρκεια τού Πρώτου Παγκ. Πολέμου στον Γερμανικό Στρατό. Αυτή η ποινή ονομάζεται **Aufbinden** και συνίσταται στο ότι έδεναν αυτόν που είχε τιμωρηθεί, έδεναν τα χέρια του ψηλά από έναν πάσσαλο, έτσι ώστε να μην ακουμπούν τα πόδια του στη γη. Σύντομα το άτομο αυτό παρουσίαζε φαινόμενα ασφυξίας. Οι αναπνευστικές του κινήσεις γινόντουσαν εξαιρετικά δύσκολες και εργώδεις. το αίμα του συγκεντρωνόταν με μεγάλη πίεση στο κεφάλι του, οι φλέβες του πρήζονταν, το κεφάλι του γινόταν όλο υπεραιμικό και ο άνθρωπος σύντομα έφθανε σε λιποθυμία και αν δεν έκοβαν, δεν προλάβαιναν να κόψουν το σχοινί, μπορούσε και να πεθάνει.

Ας σημειώσουμε και το τραγικότατο ότι καθώς αναφέρεται από το ιστορικό τού Νταχάου ξαναθυμήθηκαν τότε και εκεί οι Γερμανοί αυτό το μαρτύριο και αναφέρονται αρκετές περιπτώσεις φρικιαστικές, όπου άνθρωποι απέθαναν και θανατώθηκαν με το μαρτύριο τού Aufbinden. Μάλιστα αναφέρεται ότι κρεμούσαν και ένα μικρό βάρος στα πόδια όταν ήθελαν να συντομεύσουν το μαρτύριο αυτό, που το περιέγραφαν κατάδικοι που βρισκότουσαν δίπλα την ώρα τού μαρτυρίου αυτού, που όταν φθάσει μέχρι τα τελικά του στάδια είναι αποτρόπαιο. **Το πρόσωπο τού ανθρώπου πραγματικά παραμορφώνεται όπως τού κρεμασμένου, ο θώρακάς του διατείνεται σε αφάνταστο βαθμό, το κοιλιακό τοίχωμα δημιουργεί μια βαθιά κοιλότητα, ο άνθρωπος περιβρέχεται από ιδρώτα τόσο, που όπως λένε οι μάρτυρες που ήταν μπροστά, εδημιουργείτο μια λίμνη μεγάλη από ιδρώτα κάτω από τα πόδια τού δυστυχισμένου αυτού καταδίκου. Αποδεικνύεται**

λοιπόν ότι ο σταυρός φέρνει τον άνθρωπο σε μια μεγάλη έλξη χάρις στο βάρος του σώματος που τραβάει το κορμί προς τα κάτω από τα χέρια, μια μεγάλη έλξη των χεριών, των μυών, των βραχιόνων, τής ωμικής ζώνης και τού θωρακικού τοιχώματος. Αυτή η έλξις βαστάει τον θώρακα σε μία συνεχή αναγκαστική θέση εισπνοής καίτοι ο άνθρωπος δεν μπορεί να εκτελέσει εκπνευστικές κινήσεις.

Και ξέρουμε ότι οι εκπνευστικές κινήσεις γίνονται παθητικά από τον θώρακά μας, ακριβώς χωρίς καμία δύναμη, σαν μια αυτόματη επάνοδο τού μεταμορφωμένου από την εισπνοή θώρακος με την οποία γεμίζει ο θώρακας με αέρα και έτσι μπορεί ο άνθρωπος και ανανεώνει τον αέρα στις κυψελίδες του και οξυγονώνει το αίμα του και μπορεί να συνεχίζει και επιβιώνει. Στην κατάσταση τής εξαρτήσεως και από τα χέρια, στην κατάσταση τής Σταυρώσεως, ο άνθρωπος βρίσκεται σ' ένα μεγάλο, πολύ μεγάλο περιορισμό τής αναπνοής του σαν και εκείνο που θα βρισκόταν εάν είχε δεθεί με ένα πολύ σφικτό θώρακα ή εάν είχε πλακώσει τον θώρακά του με ένα πολύ μεγάλο βάρος. Δεν μπορεί να γεμίσει πάλι αέρα, ώστε ο θάνατος από την σταύρωση οφείλεται κυρίως σε ασφυξία. Κατά δεύτερο λόγο, επειδή δημιουργείται αυτή η μεγάλη πίεση μέσα στον θώρακα είναι αδύνατο να παροχετευθή, να κατέβει προς την καρδιά, το αίμα που βρίσκεται στο κεφάλι. Γι' αυτό και η μεγάλη συμφόρηση αίματος στο κεφάλι των ανθρώπων αυτών, των σταυρωμένων. Εάν δεν είχε κάποια άλλη διέξοδο, εάν δεν εύρισκε κάποια άλλη διέξοδο, για να μπορέσει να απαλλάξει το κεφάλι του από αυτήν την πληθώρα αίματος θα πέθαινε πάρα πολύ σύντομα πάνω στον σταυρό.

Όμως ο σταυρωμένος βρίσκει μια διέξοδο. Και αυτή είναι να στηρίξει το κορμί του πιέζοντας τα πόδια του πάνω στα καρφιά με τα οποία είναι καρφωμένα. Έτσι ανυψώνεται λίγο ο θώρακας, σταματάει η εξάρτηση τού βάρους από τα χέρια και από τους ώμους, ανακουφίζεται το θωρακικό τοίχωμα, μπορεί και αναπνέει πάλι, κατεβαίνει πάλι το αίμα από το κεφάλι και ο άνθρωπος συνέρχεται. Όμως η κούραση, την οποία έχει δεν τού επιτρέπει να καταβάλλει αυτήν την μυϊκή προσπάθεια, ώστε να στηρίξει όλο το βάρος τού σώματός του από το καρφί το οποίο έχει περάσει από τα πόδια του. Έτσι εξαντλημένος ξαναπέφτει πάλι στην πρώτη θέση, για να ξαναρχίσει πάλι η ασφυξία μέχρις ότου μετά από μια διαδοχική σειρά από τέτοιες προσπάθειες εξαντληθεί, μείνει στην στάση τής εξαρτήσεως και πεθάνει από ασφυξία.

Πραγματικά είναι ένα σατανικό σχέδιο θανατώσεως ο σταυρός και γι' αυτό και οι Ρωμαίοι τόσο πολύ ικανοποιούντο, μέσα σε κείνη την βάρβαρη επιθυμία τους να βλέπουν τον άνθρωπο να βασανίζεται, από την θέα των σταυρωμένων ανθρώπων. Και γι' αυτό, επειδή ήταν τόσο άθλιος ο θάνατος, στην Ρωμαϊκή νομοθεσία αυτός ο θάνατος, ορίζεται να χρησιμοποιείται μονάχα στους δούλους και στους προδότες.

Ο **Κικέρων**, που είχε παρακολουθήσει θάνατο επάνω στον σταυρό, τον ονομάζει: «**Cruderissimum et deterimum Supplicium**», δηλ. **το πλέον φρικτό βασανιστήριο το οποίο είχε ποτέ παρακολουθήσει**. Τώρα σε περιπτώσεις όπου για κάποιο λόγο ήθελε ο επικεφαλής τού εκτελεστικού αποσπάσματος να συντομεύσει την επέλευση τού θανάτου, τι έκανε; με ένα ισχυρό κτύπημα, διέταζε να σπάσουν οι κνήμες τού σταυρωμένου και έτσι, αφού πια βρισκόταν ο σταυρωμένος σε αδυναμία να στηρίξει το βάρος τού σώματός του στα πόδια του και να ανακουφίσει τον θώρακά του και να μπορέσει να αναπνεύσει, αναγκαζόταν πλέον να εξαρτηθεί όλο το βάρος, όπως είπαμε, τού κορμιού του από τα χέρια του και να πεθάνει μέσα στην ασφυξία. Και αυτό ήταν η ειδική χαριστική βολή την οποίαν επεφύλασσαν οι έμπειροι ρωμαίοι εκτελεσταί στους καταδικασμένους σε σταύρωση. Και γι' αυτό είδατε ότι τους δύο ληστές που ζούσαν ακόμη τους εξετέλεσαν με την χαριστική βολή αυτή, τους έσπασαν τα πόδια. Όταν, λέει, επήγαν στον Χριστό, είδαν πώς είχε ήδη αποθάνει. Τώρα εδώ πρέπει να προσέξουμε πολύ. Είναι δυνατόν ένας αξιωματικός επικεφαλής τού εκτελεστικού αποσπάσματος, που ασφαλώς είχε δει πολλές θανατώσεις με σταύρωση, είναι δυνατόν να απατηθεί; Είναι δυνατόν εκείνη την ώρα να βρίσκεται σε νεκροφάνεια το άτομο; Είναι πασίγνωστο ότι οι νεκροφάνειες δεν συνοδεύονται από άπνοια αλλά μονάχα από φαινομενική άπνοια.

Εάν πραγματικά δεν γίνονται αναπνευστικές κινήσεις είναι αδύνατο να ζήσει ο άνθρωπος περισσότερο από 3-6 λεπτά, εφ' όσον το αίμα δεν οξυγονώνεται στους πνεύμονες. Είναι όμως δυνατόν να γίνονται ανεπαίσθητες αναπνευστικές κινήσεις στον σταυρό, την ώρα που για να αναπνεύσει ο άνθρωπος, πρέπει να κάνει μια εργώδη προσπάθεια για να κινήσει λίγα εκατοστά αέρος μέσα και έξω από τους πνεύμονές του; Είναι δυνατόν εκείνη την εργώδη προσπάθεια να μην την αντιληφθεί εκείνος, ο οποίος θα πλήρωνε με την ζωή του, εάν ένας κατάδικος παρουσιαζόταν ότι δεν είχε πράγματι πεθάνει, ενώ ήταν καταδικασμένος σε θάνατο; Αλλά ίσως εδώ έμενε σε κάποιο πνεύμα, που πεισματικά στέκει στην αμφιβολία, μία πεισματώδης άρνησις.

Είναι δυνατόν; Ο Κεντυρίων ο εκατόνταρχος δεν αρκέσθηκε σ' αυτήν την πειστική γι' αυτόν απόδειξη, αλλά εξετέλεσε πάνω στο σταυρωμένο σώμα τού Χριστού μας, την άλλη, την κλασική μορφή τής χαριστικής βολής, που είχαν οι Ρωμαίοι για όλους τους καταδίκους σε θάνατο, ασχέτως με τον τρόπο με τον οποίο θα εξετελείτο η θανάτωσις, δηλ. την λόγχιση τής πλευράς. Αυτό πραγματικά είναι ένα θανάσιμο κτύπημα με όλη τη δύναμη που ένας γυμνασμένος στρατιώτης μπορεί να κτυπήσει. Σχεδόν εξ επαφής με την λόγχη που ήτο εις την άκρη τού δόρατός του, την κοφτερή εκείνη λόγχη που μπορούσε να κτυπήσει ένα σώμα, ο Ρωμαίος στρατιώτης την έβαλε βαθιά στον θώρακα τού Χριστού μας. Και δεν έβαλε απλώς την λόγχη, αλλά ευθέως έρευσε **ύδωρ και αίμα**. Τώρα ποια είναι η μεγάλη δογματική σημασία αυτού τού ύδατος και τού αίματος δεν θα το συζητήσουμε εδώ. Και δεν είναι θέμα που αρμόζει σε μένα, ένα γιατρό, σαν ένα επιστήμονα των θετικών επιστημών που πρέπει να το αναλύσω. Όμως πρέπει να πούμε ότι για να τρέξει αίμα θα πρέπει ασφαλώς να τρύπησε αυτή η λόγχη ή την καρδιά ή ένα μεγάλο αγγείο.

Και να πούμε ακόμη ότι εάν ο Χριστός μας ζούσε, από όπου και αν προήρχετο αυτό το αίμα, θα ήτανε μια συνεχής ροή, ροή με σφύξεις, η οποία θα μαρτυρούσε την παρουσία τής ζωής. Όμως μετά από εκείνη τη ροή ύδατος και αίματος δεν παρουσιάσθηκε πλέον τίποτε άλλο και ιδίως ένα τόσο μεγάλο τραύμα δεν προκάλεσε Καμία αντίδραση. Αντιθέτως επεβεβαίωσε η έλλειψις αυτή τής αντιδράσεως στον Κεντιρίωνα την ήδη υπάρχουσα βεβαιότητα ότι ο Χριστός απέθανε. **Δεν είναι λοιπόν δυνατή αυτή η νεκροφάνεια** πάνω στον σταυρό, δεν είναι δυνατή η νεκροφάνεια μπροστά σ' ένα τόσο μεγάλο τραύμα, κατά το οποίο πρέπει να σημειώσουμε ότι η είσοδος μιας λόγχης μέσα στον θώρακα, δεν προκάλεσε μονάχα την τρώση μεγάλων οργάνων τής κυκλοφορίας, όπως την καρδιά και των μεγάλων αγγείων, αλλά εξάπαντος προκάλεσε μια κατάσταση που την γνωρίζουν όσοι έχουν κάποια σχέση με την Ιατρική, τον πνευμοθώρακα, δηλ. την είσοδο αέρος ατμοσφαιρικού έξω από τους πνεύμονες, ένα φαινόμενο που όπως γνωρίζουμε είναι ασυμβίβαστο με την επιβίωση. Ένας ανοικτός πνευμοθώρακας δεν επιτρέπει την αναπνοή, ακόμη και αν ο άνθρωπος βρισκόταν στο κρεβάτι του. Ακόμη και αν δεν υπήρχε κανένας άλλος επιβαρυντικός παράγων για την αναπνοή του – όπως είδαμε ήταν πλέον ανύπαρκτη η αναπνοή του – ακόμη και αν δεν υπήρχε τίποτε άλλο, ένα τέτοιο μεγάλο τραύμα στον θώρακα θα είχε καταργήσει την ικανότητα τού αναπνευστικού συστήματος να εκτελεί το έργο του και θα είχε θανατώσει μέσα σε λίγα λεπτά τον άνθρωπο αυτό.

Ας πούμε ακόμη και κάτι άλλο, ότι μετά από αυτή τη διαπίστωση τού θανάτου από τον Κεντιρίωνα δεν κατέβασαν αμέσως τον Χριστό από τον Σταυρό. Κατεβαίνει ο Ιωσήφ ο από Αριμαθαίας από τον Γολγοθά που ήταν παρών, μέχρι το πραιτόριο. Πάει, βρίσκει τον Πιλάτο και τού ζητεί το σώμα τού Χριστού.

Ο Πιλάτος εθαύμασε «ει ήδη απέθανε» για να μας έχει και μας πληροφορημένους απόλυτα ότι όταν απέθανε και εκάλεσε τον Κεντιρίωνα, ο οποίος πλέον αυτήν την πεποίθησή του, δεν την επισφραγίζει μονάχα με το ότι έφυγε αφήνοντας τον Χριστό πεθαμένο, αλλά και με το ότι διαβεβαίωσε τον ηγεμόνα, ότι πράγματι απέθανε. Και αφού λέει το διαβεβαίωσε τότε τρίτος δρόμος; – πρώτος τού Ιωσήφ προς τον Πιλάτο, δεύτερος τού αγγελιοφόρου προς τον Κεντιρίωνα, τού Κεντιρίωνα προς τον Πιλάτο, τρίτος δρόμος ξανα-ανεβαίνει ο Ιωσήφ φέρνοντας μαζί του και την σινδώνη και τότε μονάχα γίνεται αυτή η αποκαθήλωση, πράγμα που δίνει άνετο καιρό σε όλους αυτούς τους μηχανισμούς τού θανάτου και εάν ακόμη,

πράγμα λογικώς αδύνατον, θετικώς απαράδεκτον, και εάν ακόμη αυτοί οι μηχανισμοί δεν είχαν προκαλέσει τον θάνατο, να τον προκαλέσουν στο διάστημα αυτό.

Και τώρα αρχίζει η διαδικασία τής ταφής, η οποία μας λέει το ευαγγέλιο, έγινε από τον Ιωσήφ και τον Νικόδημο και τους άλλους που ευρίσκοντο εκεί, καθώς ήταν έθος στους Ιουδαίους.

Βρίσκουμε μέσα στο «ταλμούδ» όλη τη διαδικασία τής ταφής, η οποία για να αποτρέψει προφανώς το ενδεχόμενο τής νεκροφανείας περιείχε και το να βάλουν επί 15' ένα φτερό μπροστά στα ρουθούνια τού πεθαμένου για να βεβαιωθούν ότι δεν κουνάει η αναπνοή τού ανθρώπου αυτού το φτερό. Και αφού τον ετοίμασαν, έβαλαν γύρω του την σινδώνη ή τα ιθόνια και τον εκάλυψαν από πάνω καθώς ήταν το έθιμο ακριβώς στους Ιουδαίους και πάνω σε όλα αυτά τα υφάσματα έρριψαν 32 κιλά – 100 λίτ. – από μείγμα τής σμύρνας και τής αλόης, δύο αρωματικών ουσιών, που καθώς ανακατεύονται παίρνουν ένα παχύρρευστο κολλώδες σχήμα με το οποίο διαποτίζουν κατά ένα τρόπο τελείως αεροστεγή – όταν μάλιστα ρίχνουν 32 κιλά – από όλες τις πλευρές το πτώμα που περιβάλλεται από τα υφάσματα. Ωστε εάν υποθεθεί ότι ένα υγιέστατο άτομο είχε περιτυλιχθεί με το σεντόνι από παντού και με τα ιθόνια και είχε περιβραχεί το σεντόνι αυτό μ' αυτήν την κολλώδη και αδιαπέραστη ουσία, που τόσο άφθονα έπεφτε επάνω του, θα είχε πεθάνει από ασφυξία. Ωστε και αν ξεχάσουμε όλες τις άλλες πολυάριθμες αιτίες, που κάθε μια από αυτές αρκεί να προκαλέσει τον θάνατο, έχουμε τώρα εδώ, μέσα στον τάφο, μια πρόσθετη αιτία θανάτου, που είναι η ασφυξία από την σμύρνα και την αλόη.

Τον 18ον αιώνα, ο πρώτος που παρουσίασε τα επιχειρήματα τής νεκροφανείας ήταν ο Venturino. **Εδέχθησαν οι ορθολογισταί ότι η σμύρνα και η αλόη αναζωογόνησαν με το άρωμά τους έναν άνθρωπο που βρισκότανε ασφαλώς κατατραυματισμένος, έξαιμος, αφυδατωμένος, ακίνητος, σε λιποθυμία, σε κωματώδη κατάσταση, αν δεν ήταν πεθαμένος, πράγμα αδιανόητον.** Εάν η σμύρνα και η αλόη είχαν τέτοιο αποτέλεσμα, εμείς οι γιατροί αντί να χρησιμοποιούμε χίλιες δυο μεθόδους, ενέργειες και εξετάσεις για να σώσουμε τους βαριά τραυματισμένους δεν είχαμε παρά να τους δώσουμε να μυρίσουν σμύρνα και αλόη και αμέσως να αναζωογονηθούν. Η σμύρνα και η αλόη ήταν ένας πρόσθετος λόγος θανάτου, μια πρόσθετη αιτία, ένα τελικό επιχείρημα για όλους εκείνους που αμφιβάλλουν.

Αλλά ας προεκτείνουμε με ένα πεισματικό και εωσφορικό τρόπο την αμφιβολία μας και πέρα από δω και ας πούμε ότι πραγματικά ήταν νεκροφάνεια και ας πούμε ότι πραγματικά δεν είχε πεθάνει ο Χριστός και ας πούμε πραγματικά ότι δεν παρουσιάσθηκε ανάστασις, αλλά ότι σηκώθηκε την Τρίτη ημέρα και άρχισε να βαδίζει. Πώς, σας παρακαλώ, μπόρεσε να απαλλαγεί απ' αυτόν τον σφικτό κλοιό των ενδυμάτων, των ρούχων, των υφασμάτων που τον περιέβαλλον; Πώς μπόρεσε να αποκυλήσει τον βαρύ λίθο με τον οποίο εσφράγισε ο Ιωσήφ ο Αριμαθαίας τον τάφο, τον βαρύ λίθο, τον οποίο τρεις γυναίκες πηγαίνοντας την πρωία τής Κυριακής, διερωτώντο ποίος θα τις βοηθήσει να τον κυλήσουν; Και τέλος πάντων, αυτό το κατατραυματισμένο, το εξαντλημένο σώμα, εάν υποθεθεί πώς θα σηκωνόταν, εάν υποθεθεί πως θα κυλούσε τον λίθο, ασφαλώς μετά από λίγα βήματα θα ξανάπεφτε πάνω σε μια αθλία κατάσταση και δεν θα μπορούσε να συνέλθει και να σταθεί στα πόδια του, παρά μετά από μία πολύμηνη θεραπεία, ακόμη κι αν είχε τα μέσα, τα οποία σήμερα έχουμε για να κάνουμε την εντατική θεραπεία των ανθρώπων που βρίσκονται πάρα πολύ κοντά στον θάνατο.

Είναι πραγματικά έτσι οι εμφανίσεις τού Χριστού; Και εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι δεν αποτελεί απλώς πληροφορία, το ότι είδαν τον Χριστό υγιέστατο όλοι εκείνοι στους οποίους ενεφανίσθη, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να υπάρχει το Ευαγγέλιο. Γιατί από την υγεία από την οποία έσφυζε αυτό το σώμα, επείσθησαν αυτοί οι δύσπιστοι, όπως θα δούμε, ότι πραγματικά ανεστήθη.

Αντί να σέρνεται, λοιπόν, και να λιποθυμάει αυτό το σώμα, που πραγματικά προκαλούσε οίκτο και αηδία από τα βασανιστήρια που είχε περάσει, έχουμε μια εμφάνιση ανθρώπου

που ήταν γεμάτος από σφρίγος, που ακτινοβολούσε την επιβολή, την ειρήνη, την άνεση, ένα σώμα που περπατάει τόσο γρήγορα ώστε να κατορθώνει να φθάσει δύο ανθρώπους που βάδιζαν αρκετά χιλιόμετρα μακριά από την Ιερουσαλήμ και που προπορεύονταν από αυτό και τους έφθασε και συνοδοιπόρησε μαζί τους για άλλη μια μεγάλη απόσταση μέσα στο σούρουπο. Όστε πρόκειται πραγματικά για εμφανίσεις ανθρώπου που βρίσκεται σε απόλυτη υγεία και δύναμη. Όστε το ότι πέθανε ο Χριστός πάνω στον Σταυρό, το ότι είναι αδύνατο παρά να παραδεχθούμε ότι οι εμφανίσεις του είναι εμφανίσεις ανθρώπου που αναστήθηκε μετά από το μαρτύριο τού Σταυρού, αυτό έχει θετικότητα πλέον αποδειχθεί στην Ιατρική Επιστήμη.

Ήταν ψευδαισθήση;

Τώρα ερχόμαστε στη δεύτερη κατηγορία αμφισβητήσεων. Στο αν οι εμφανίσεις αυτές ήταν πραγματικές. Αν η περιγραφή και η μαρτυρία μέσα στην Αγία Γραφή, για τις ερμηνείες αυτές είναι αξιόπιστες. Τώρα εδώ, χρειαζόμαστε και μπαίνουμε στην περιοχή μιας άλλης επιστήμης, τής νομικής επιστήμης, η οποία είναι η επιστήμη που με μεγάλη ακρίβεια, με μεγάλη λογική προσοχή, μελετάει την αξιοπιστία των ενδείξεων. Διότι, προκειμένου να αποδώσει ευθύνες, προκειμένου να απαγγείλει κατηγορίες και να εκφράσει καταδίκες, στηρίζεται αδιάκοπα σε ενδείξεις και σε μαρτυρίες. Γι' αυτό λοιπόν έχει με πολύ λεπτό ηθμό και με μεγάλη λογική αυστηρότητα ξεκαθαρίσει ποιες μαρτυρίες είναι αξιόπιστες και ποιες δεν είναι και πότε μία μαρτυρία και μία ένδειξις είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί. Τώρα θα πρέπει να πούμε ότι εάν οι μαρτυρίες για τις εμφανίσεις τού Χριστού που υπάρχουν μέσα στα Ευαγγέλια και στην πρώτη προς Κορινθίους επιστολή τού Παύλου, εάν οι μαρτυρίες αυτές δεν ανταποκρίνονται προς την πραγματικότητα, θα είναι αποτέλεσμα δύο ειδών παρεκκλίσεων από την αλήθεια. Η θα πρόκειται περί ψευδαπάτης ή ψευδαισθήσεως ή θα πρόκειται περί απάτης.

Ας πάρουμε τώρα μία-μία τις δύο αυτές αμφισβητήσεις. Ας πάρουμε πρώτα το ενδεχόμενο των **ψευδαισθήσεων**. Οι ψευδαισθήσεις θα μας αναγκάσουν τώρα να ξαναγυρίσουμε στην Ιατρική. Γιατί οι ψευδαισθήσεις είναι ένα φαινόμενο που η Ιατρική το έχει επί χρόνια πολλά και επί χιλιάδες περιπτώσεων μελετήσει και οι ψευδαισθήσεις εμφανίζονται στον άνθρωπο με ορισμένους τρόπους.

Ας αναφέρουμε μερικούς από τους τρόπους αυτούς:

Πρώτα-πρώτα τα άτομα τα οποία βλέπουν οράματα και έχουν ψευδαισθήσεις αποτελούν μια ορισμένη κατηγορία ανθρώπων που έχουν την προδιάθεση γι' αυτές. Οι ψευδαισθήσεις αποτελούν μία προέκταση των διαθέσεων τους και αφορούν σε γεγονότα που η πραγματοποίησή τους επιθυμείται πολύ έντονα από τα άτομα αυτά. Στο πρώτο πρέπει λοιπόν να υπάρχει μία προδιάθεση. Το δεύτερο είναι ότι τα άτομα αυτά ανήκουν σε έναν ορισμένο τύπο ανθρώπων που είναι επιρρεπείς στις εκδηλώσεις αυτές. Επίσης, εάν πολλά άτομα βλέπουν ψευδαισθήσεις, οι ψευδαισθήσεις αυτές έχουν διαφορετικό περιεχόμενο και χαρακτήρα που σχετίζεται με τον ψυχικό κόσμο, τον χαρακτήρα, τις εμπειρίες που χαρακτηρίζει τον κάθε ένα. Έχουν λοιπόν διαφορετική μορφή και διαφορετικό περιεχόμενο. Επίσης αυτές οι ψευδαισθήσεις παρουσιάζονται σε κατάλληλη ώρα και τόπο. Σε περιστάσεις δηλαδή όπου υποβάλλουν τον άνθρωπο για τις ψευδαισθήσεις αυτές.

Τέλος, εάν οι ψευδαισθήσεις αυτές έχουν την τάση να επαναλαμβάνονται, τότε η επάνοδος τους παρουσιάζεται επί πολύ χρονικό διάστημα. Ας δούμε τώρα, ακολουθούν οι εμφανίσεις τού Χριστού, έστω και ένα από τους βασικούς αυτούς κανόνες, οι οποίοι χαρακτηρίζουν τις παθολογικές ψευδαισθήσεις των ανθρώπων; Πρώτα απ' όλα, εκείνοι στους οποίους εμφανίστηκε ο Χριστός είχαν πράγματι την προδιάθεση για να δουν τον Χριστό αναστημένο; Κάθε άλλο. Όχι μονάχα ήταν καταπατημένοι, όχι μονάχα ήσαν βέβαιοι ότι η υπόθεση τελείωσε, αλλά και όταν ακόμα έφθασαν επανειλημμένα μηνύματα από πρόσωπα αξιόπιστα, από πρόσωπα που ζούσαν ανάμεσά τους και τους βεβαίωναν ότι είδαν τον Χριστό αναστημένο, εκείνοι αρνήθηκαν να πιστέψουν ότι ήσαν αληθινές οι εμφανίσεις αυτές, ότι πραγματικά ο Χριστός ανεστήθη. Όστε λοιπόν, όχι μόνον δεν ήσαν

προδιατεθειμένα τα πρόσωπα αυτά για ψευδαισθήσεις, αλλά ήσαν και αρνητικά προδιατεθειμένα για να πιστεύουν ότι είναι δυνατόν να δουν τον Χριστό. Τώρα είπαμε, ότι τα πρόσωπα που παθαίνουν ψευδαισθήσεις ανήκουν σ' έναν ορισμένο τύπο.

Και μάλιστα τύπο επιρρεπή προς τέτοιες εκδηλώσεις. Ας δούμε τώρα ανήκουν σ' έναν ορισμένο τύπο τα πρόσωπα αυτά;

Τα πρόσωπα αυτά τα γνωρίζουμε απ' τα ίδια τα γραπτά τους και τις αφηγήσεις τους. Κατ' αρχήν είναι πρόσωπα που δεν έχουν φαντασιώσεις.

Ας πάρουμε τον Τελώνη Ματθαίο. Άνθρωπο που πέρασε όλη τη ζωή του πάνω στους λογαριασμούς. Τον Ματθαίο που το Ευαγγέλιό του είναι γεμάτο από ρεαλισμό, που δεν έχει τίποτε το ποιητικό, που δεν έχει τίποτε το λυρικό, που είναι μια πολύ προσεκτική παράθεση γεγονότων, με λεπτομέρειες εξαιρετικά πραγματικές, εξαιρετικά ρεαλιστικές.

Ας πάρουμε τον Θωμά. Ο Θωμάς καθόλου ασφαλώς δεν ανήκει στην κατηγορία των ανθρώπων που βλέπουν ψευδαισθήσεις. Είναι ο άνθρωπος που όταν οι 10 μαθηταί, που είχε περάσει μαζί τους 3 χρόνια αδιάκοπης ζωής, τον βεβαιώνουν ομόφωνα ότι είδαν τον Χριστό, αρνείται και λέει: «δεν θα πιστέψω, όχι αν τον δω, αλλά εάν δεν αγγίσω τον Χριστό και μάλιστα ακριβώς στο σημείο τού σώματός του που μαρτυρεί ότι πέθανε». Είναι αυτός ένας τύπος ανθρώπου προδιατεθειμένος για ψευδαισθήσεις;

Και ο Παύλος. Ο διώκτης Παύλος. Ο Παύλος ο οποίος κυριολεκτικά θέριζε την εκκλησία και κάθε άνθρωπο που ήθελε να πει ότι ο Χριστός αναστήθηκε, ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος για να δει και για να ακούσει τον αναστημένο Χριστό, στη στιγμή ακριβώς που βρισκόταν στο αποκόρυφο τής μανίας του εναντίον τής ιδέας ότι ο Χριστός αναστήθηκε; Βλέπουμε λοιπόν, ότι οι άνθρωποι στους οποίους συνέβησαν οι εμφανίσεις αυτές, ήσαν άνθρωποι με διαφορετικό χαρακτήρα, με διαφορετικό τύπο, μάλιστα με τύπο ξένο προς την εμφάνιση ψευδαισθήσεως.

Και ακόμη ξέρουμε πως εμφανίσθηκε σε 500 ανθρώπους ταυτοχρόνως. Και οι άνθρωποι αυτοί πίστεψαν πως τον είδαν στην μεγάλη τους πλειονότητα. Είναι δυνατόν 500 πρόσωπα να ανήκουν όλα ή σχεδόν όλα στον τύπο τού ανθρώπου που βλέπει ψευδαισθήσεις;

Τώρα είπαμε επίσης ότι αν πολλά πρόσωπα βλέπουν ψευδαισθήσεις, οι ψευδαισθήσεις αυτές έχουν χαρακτήρα ανάλογο προς την προσωπικότητα τού καθενός. Και γνωρίζουμε πολύ καλά, όπως θα ήταν και επόμενο να το περιμένουμε ότι τα πρόσωπα τού περιβάλλοντος τού Χριστού, είχαν πολύ διαφορετικούς χαρακτήρες. Ένας με στοιχειώδη έτσι ψυχολογική προσοχή, αντιλαμβάνεται τις μεγάλες διαφορές που υφίσταντο, τις βασικές θεμελιώδεις διαφορές χαρακτήρος που υπάρχουν ανάμεσα στον Απόστολο Πέτρο, στον Απόστολο Παύλο και στον Ευαγγελιστή Ιωάννη. Οι διάφοροι χαρακτήρες τού Ευαγγελίου, των μαθητών τού Χριστού, αποτελούν ένα φάσμα που μπορούμε να πούμε αντιπροσωπεύει περίπου όλους τους ανθρώπινους τύπους. Εν τούτοις όλοι τους δέχονται και παραδέχονται ότι ο Χριστός είχε την ίδια εμφάνιση και το μίλημά του όταν τους μίλησε, είχε ακριβώς το ίδιο περιεχόμενο. Όλοι συμφωνούν απολύτως για το ό,τι είδαν και για το ό,τι άκουσαν. Και αυτό είναι αντίθετο προς την ιδέα ότι οι εμφανίσεις τού Χριστού θα ήταν ψευδαισθήσεις. Είπαμε ακόμη ότι οι ψευδαισθήσεις παρουσιάζονται σε κατάλληλους υποβλητικούς τόπους και χρόνους και ώρες τής ημέρας.

Εδώ βλέπουμε ότι δεν υπάρχει καμία ομοιότης. Άλλοτε και συνήθως ο Χριστός εμφανίζεται στο φως τής ημέρας. Εμφανίζεται επί πολλή ώρα, μέρα μεσημέρι, απόγευμα και περπατάει στους αγρούς επί ώρες, εμφανίζεται στον κήπο τού νεκροταφείου τής Ιερουσαλήμ. Εμφανίζεται στο όρος των Ελαιών, εμφανίζεται σ' ένα μικρό λόφο, σε πολλούς ανθρώπους. Εμφανίζεται σ' ένα δωμάτιο όπου ήσαν κλεισμένοι οι μαθηταί. Εμφανίζεται δίπλα στην λίμνη τής Τιβεριάδος όπου όπως ξέρετε έγινε η δεύτερη θαυμαστή αλιεία. Καθόλου όμοιοι λοιπόν οι τόποι αυτοί και καθόλου υποβλητικοί για να δημιουργούν το κλίμα και το περιβάλλον για ψευδαισθήσεις. Και ακόμη είπαμε πώς όταν οι ψευδαισθήσεις

επαναλαμβάνονται, τότε επαναλαμβάνονται επί πολύ διάστημα και ή τείνουν να αραιώσουν ή να ατονίσουν, οπότε λίγο-λίγο, σιγά-σιγά εξαφανίζονται ή τείνουν να εντείνονται και να γίνονται συχνότερες, οπότε καταλήγουν σε μία κρίση. Αυτό το λέει η Ψυχιατρική. Εδώ δεν βλέπουμε τίποτε.

Οι εμφανίσεις τού Χριστού παρουσιάζονται με τον ίδιο ρυθμό και μετά από 40 ημέρες διακόπτονται χωρίς να έχουν φθάσει ούτε σε μία αραιώση ούτε σε ένα αποκόρυφο, και διακόπτονται μετά την Ανάληψη. Ας σημειώσουμε ακόμη, ότι όταν μιλούμε για ψευδαισθήσεις, όλοι εννοούμε κυρίως οράματα, δηλαδή εμφανίσεις οι οποίες γίνονται αντιληπτές με την όραση. Εδώ όμως δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο μόνο. Όχι μονάχα οι περισσότερες από αυτές τις εμφανίσεις συνδυάζονται και με ακουστικές εντυπώσεις και με διάλογο ο οποίος διαμεμβραίνεται ανάμεσα στον εμφανιζόμενο και σε κείνους που τον βλέπουν αλλά επιβεβαιώνονται και με την αφή.

Βλέπουμε την διαβεβαίωση την οποία παίρνει ο Απόστολος Θωμάς με την αφή και ακόμη ότι για να μην μείνει αμφιβολία στους μαθητές ότι πραγματική ήταν και όχι ψευδής εντύπωση η εμφάνιση τού Χριστού, όταν τους είδε ακριβώς από την ταραχή τους και τον φόβο τους και την δυσπιστία που είδαμε, να αμφισβάζουν για ό,τι ακριβώς βλέπουν, ο Χριστός έφαγε μπροστά τους ψάρι και κηρύθρα από μέλισσα. Οπότε μετά την αποχώρηση του να έχουν την διαβεβαίωση ότι πραγματικά παρουσιάστηκε με σώμα αληθινό, πρώτον από το γεγονός ότι το ψάρι και το μέλι που και οι ίδιοι ήξεραν ότι προηγουμένως έτρωγαν ότι υπήρχε επάνω στο τραπέζι, αλλά είναι και τροφές οι οποίες αφήνουν υπόλειμμα. Το κερύ, απ' την κηρύθρα και το κόκαλο απ' το ψάρι. Ακόμη ο Χριστός μαγειρεύει, ψήνει ο ίδιος το ψάρι στην λίμνη, το ψάρι που είχε ο ίδιος όσο και το ψάρι που είχαν ψαρέψει εκείνοι και τρώνε όλοι μαζί. Έχουμε λοιπόν και υλικά υπολείμματα από τις εμφανίσεις αυτές, τα οποία διαψεύδουν και συντρίβουν τελείως τα επιχειρήματα ότι επρόκειτο για ψευδαισθήσεις. Πώς θα ήτο δυνατόν από ψευδαισθήσεις να είχαν και να μαρτυρούν και σε μας οι μαθηταί ότι υπήρξαν υλικά δείγματα από τις εμφανίσεις αυτές τού σώματος τού αναστημένου Χριστού;

Ήταν απάτη;

Εάν τώρα οι εμφανίσεις αυτές που περιγράφηκαν δεν είναι αποτέλεσμα αυταπάτης μήπως είναι αποτέλεσμα **απάτης**; Διότι αυτή η διέξοδος μένει στην αμφισβήτηση. Αυτή η διέξοδος μένει στην αμφιβολία. Ότι ήταν δηλαδή αποτέλεσμα απάτης. Ο πρώτος λόγος για τον οποίο δεν μπορεί οι εμφανίσεις αυτές να είναι αποτέλεσμα απάτης οφείλεται στο γεγονός, ότι τα πρόσωπα απ' τα οποία μαρτυρείται ότι είδαν τον Χριστό και μαρτυρείται επί πολλά χρόνια, αρκετά χρόνια μετά την Ανάσταση Του ότι είδαν τον Χριστό, (στην Α' προς Κορ. επιστ. απαριθμούνται τα πρόσωπα αυτά και αναφέρει εκεί ο Απ. Παύλος συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται και στο Ευαγγέλιο τού Μάρκου, ότι πάνω από 500 άνθρωποι είδαν τον Χριστό), τα πρόσωπα λοιπόν αυτά ήσαν πάρα πολλά. Είναι λοιπόν πραγματικά αδύνατο, τόσο πολλά πρόσωπα, επί τόσο πολλά έτη, να έκαναν μια τόσο χονδροειδή και βλάσφημο απάτη και να μη βρέθηκε ούτε ένα πρόσωπο, το οποίο να επανέλθει και να μαρτυρήσει και να διαμαρτυρηθεί ότι το ίδιο συμμετέχε σε μια απάτη και έπεσε θύμα αυτής. Οπότε αυτό για κάθε δικαστήριο, για κάθε κριτή που χρησιμοποιεί τους κανόνες περί ενδείξεων τής νομικής επιστήμης, το ότι έχει τόσους πολλούς μάρτυρες η εμφάνιση τού Χριστού, αυτό και μόνο αποκλείει το ενδεχόμενο τής απάτης.

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο το ενδεχόμενο τής απάτης πρέπει να αποκλεισθεί είναι ότι η πληροφορία και το κήρυγμα για την εμφάνιση τού Χριστού και την Ανάσταση Του, συνοδεύεται και συνοδεύεται πάντα, με την διακήρυξη τού πιο υψηλού κηρύγματος αρετής που δέχθηκε ποτέ η ανθρωπότητα. Μιας αρετής που δεν περιορίζεται μονάχα στην πραγματοποίηση ορισμένων πράξεων ενάρετων αλλά και φθάνει με απόλυτο αυστηρότητα ακόμη και στις σκέψεις, στα συναισθήματα και στις διαθέσεις τού κάθε ανθρώπου. Πώς ήταν λοιπόν δυνατόν, άνθρωποι που όχι μονάχα κήρυξαν αυτό το κήρυγμα αλλά άνθρωποι, που κατά την μαρτυρία των πιο ασπόνδων εχθρών τους, στάθηκαν συνεπείς σε όλη τους τη ζωή στο κήρυγμα αυτό το τόσο αυστηρό, να πουν και να στηρίξουν όλο τους το

κήρυγμα πάνω σ' ένα τόσο χονδροειδές ψέμα;

Ακόμη η υποψία ότι πρόκειται για μία απάτη αποδεικνύεται εσφαλμένη από το γεγονός της συμπεριφοράς των αποστόλων που αναφέραμε μέχρι της 3ης ημέρας μετά την σταύρωση του διδασκάλου. Οι άνθρωποι αυτοί ήταν περίτρομοι, ήταν καταπτοημένοι. Ήσαν πεπεισμένοι, όπως τόσο ωραία περιγράφεται εκεί στα λόγια τους με τα οποία περιγράφουν την σταύρωση και τις φήμες όπως νόμιζαν περί αναστάσεως, στον Χριστό, στον ίδιο τον Χριστό, οι δύο μαθηταί προς Εμμαούς. Ήσαν πεπεισμένοι ότι η υπόθεσης αυτή του Χριστού έληξε άδοξα με την σταύρωση Του. Ήσαν οχυρωμένοι, όπως είπαμε, επάνω στην πεποίθηση ότι είναι αδύνατον να τον είδαν άνθρωποι ζωντανό και αυτό δεν ντρέπονται να το φανερώσουν οι ίδιοι και αυτήν την στροφή των 180° την εμφανίζουν οι ίδιοι μόνον μετά απ' την τρανή απόδειξη ότι πράγματι δεν μπορεί παρά να είναι μία αληθινή παρουσία η συνάντησή τους μαζί Του.

Εάν αυτοί οι άνθρωποι ήθελαν να πουν μια απάτη, δεν θα απέφευγαν να φανερώσουν όλους τους ενδοιασμούς τους οποίους είχαν; Δεν θα απέφευγαν να διακηρύξουν σ' όλα τα πέρατα της γης και να το γράψουν σ' όλα τα Ευαγγέλια ότι ήσαν οι ίδιοι εκείνοι που αμφισβητούσαν, εκείνοι που δεν ήθελαν να πιστέψουν, εκείνοι που παρουσίαζαν επιχειρήματα, εκείνοι που έλεγαν ότι επρόκειτο για λήρο, για μια συναρπαγή, για ένα ψέμα, αυτές οι διηγήσεις για την εμφάνιση του Χριστού και πώς αυτά τα πρόσωπα τώρα, τα τρομαγμένα, τα περίτρομα έρχονται όχι μονάχα να το διακηρύξουνε μπροστά στους δυνατούς της γης, μπροστά στους ισχυρούς και μπροστά στους ενόπλους, που ήταν έτοιμοι να τους συντρίψουν, αλλά και δίνουν μετά από διωγμούς και μετά από βασανιστήρια, άκαμπτοι όλοι, χωρίς εξαίρεση την ζωή τους για μια τέτοια απάτη;

Όπως λέει, πολύ σωστά, ένας Γάλλος, ο Goguel, **«είναι αδύνατον για ένα ψέμα να υποβληθεί κανείς σε διωγμούς και να δώσει την ζωή του με βάσανα και με τυρρανισμούς»**. Το ψεύδος το χρησιμοποιεί ο άνθρωπος δια να αποφύγει τον διωγμό όχι δια να τον υποστεί. Ωστε λοιπόν, το όλο κήρυγμα της Εκκλησίας, στηρίζεται επάνω στη διαβεβαίωση για την Ανάσταση. Και πρέπει να πούμε ακόμα και θάπρεπε να το πούμε ίσως πρώτο απ' όλα, ότι αυτήν την διαβεβαίωση για την Ανάσταση την έδωσε ο ίδιος ο Χριστός. Το είπε σαφέστατα και το διακήρυξε και το υπεστήριξε.

Και πώς είναι δυνατόν, αυτόν που όχι απλώς εκήρυξε, αυτόν ο οποίος έζησε από το κήρυγμα, αυτόν ο οποίος χωρίς καμία αμφισβήτηση ανέβηκε πάνω στον Σταυρό γι' αυτό το κήρυγμα, πώς είναι δυνατόν αυτόν τον άνθρωπο να τον θεωρήσουμε σαν ένα απατεώνα, ο οποίος σκηνοθετεί την ταφή Του, ο οποίος σκηνοθετεί την Ανάσταση Του;

Τώρα αφού μιλήσαμε για την απόλυτο αξιοπιστία των εμφανίσεων του Χριστού που είναι η δεύτερη κατηγορία των αμφισβητήσεων, θα έλθουμε στην 3η κατηγορία που εύκολα ανατρέπεται, δηλ. σχετικά με τον κενό τάφο.

Η αμφισβήτηση του κενού τάφου

Η πρώτη αμφισβήτηση για τον κενό τάφο είναι εκείνη η οποία παρουσιάζεται μέσα στο ίδιο το Ευαγγέλιο, όταν έρχεται η κουστωδία και αναγγέλλει στους αρχιερείς πάντα τα γενόμενα: τον σεισμό που έγινε και την ένδοξη Ανάσταση του Χριστού. Και τι λένε οι αρχιερείς; Τους έδωσαν λέει αργύρια ικανά και τους είπαν να διαδώσουν ότι «αυτών κοιμωμένων έκλεψαν οι μαθηταί το σώμα». Αυτή βέβαια η απλή ανατροπή αυτής της εκδοχής είναι εκείνη η φράσις ότι «αν εκοιμώντο πώς είδαν τι έγινε;» ότι δηλ. έφυγε το σώμα απ' εκεί. Και «αν δεν εκοιμώντο πώς άφησαν αυτοί οι στρατιώτες τους μαθητές να πάρουν τον Κύριο;»

Τώρα η άλλη σκέψις είναι ότι το σώμα δεν το απεμάκρυναν οι μαθηταί, αλλά το απεμάκρυναν οι αρχιερείς και αυτό για να μη γίνει ο τάφος σημείο προσκυνημάτων των οπαδών του Χριστού. Αλλά και δω πάλι αυτό είναι τελείως αδιανόητο και ξένο προς την λογική. Ξέρουμε ότι λίγες ημέρες μετά εδέχθησαν κατά πρόσωπο, μπροστά σε χιλιάδες ανθρώπους εκείνη την αυστηρότατη κατηγορία του Πέτρου ότι «απέκτειναν τον αρχηγό της

ζωής ον ο Θεός ήγειρε εκ νεκρών». Και έτσι ο Πέτρος δημιούργησε χιλιάδες πιστών απ' την ημέρα εκείνη και όλοι οι απόστολοι εν συνεχεία.

Πόσο απλό θα ήταν να αποστομώσουν στη γένεσή του το Χριστιανικό κήρυγμα οι αρχιερείς, παρουσιάζοντας το πτώμα τού Χριστού το οποίο είχαν κρύψει! Αμέσως αυτό θα έπαυε για πάντα στο ξεκίνημά της αυτήν την κίνηση, η οποία αδιάκοπα αφαιρούσε οπαδούς από το Συνέδριο των Γραμματέων και των Φαρισαίων. Θα σταματούσαν αυτήν την βλάσφημη αίρεση παρουσιάζοντας το σώμα τού Χριστού και θα απεδείκνυαν εύκολα, και ήταν στο χέρι τους να το κάνουν, ότι πρόκειται για μια πλάνη.

Ο Αρχιδικαστής τής Αγγλίας, (όπως θα λέγαμε σε μας ο Πρόεδρος τού Αρείου Πάγου), λόρδος Darling, συνοψίζει αυτόν τον έλεγχο του νομικώς πάνω στις ενδείξεις για την Ανάσταση τού Χριστού με τα ακόλουθα λόγια, τα οποία είναι τόσο αυθεντικά ώστε δεν χρειάζεται να προσθέσω τίποτε άλλο:

«Εμείς λέει σαν Χριστιανοί καλούμαστε να παραδεχθούμε πολλά μόνον με την πίστη. Το βασικό θέμα, εάν δηλ. ο Ιησούς Χριστός ανέστη απ' τους νεκρούς ή όχι, πάνω στο οποίο στηρίζεται ότι ο Χριστός ήταν πράγματι εκείνο που διακήρυξε, δεν καλούμεθα να το παραδεχθούμε μόνον με την πίστη. Υπάρχουν για την πεποίθηση αυτή, ότι είναι πραγματικά μια ζωντανή αλήθεια, υπάρχουν τόσο πολυάριθμες ενδείξεις θετικές και αρνητικές απ' τα γεγονότα και τις περιστάσεις, ώστε κανένα σώμα από νοήμονες ενόρκους στον κόσμο δεν θα εξέφερε άλλη απόφαση παρά ότι η Ανάσταση είναι πράγματι αληθινή. Αλλά για να αποδειχθεί η αλήθεια τής Αναστάσεως πολλοί παρουσιάζουν εκείνο το επιχείρημα, το θετικό εκείνο επιχείρημα, το οποίο πιστεύω ότι είναι πιο πειστικό επιχείρημα για μας τους ανθρώπους που ζούμε σε μία εποχή κατ' εξοχήν εποχή αρνήσεως, αποστασίας και συγχύσεως. Είναι ακριβώς οι απροσδόκητες και ψυχολογικά και λογικά ανεξήγητες επιστροφές ανθρώπων από την άρνηση και την πεισματική απιστία στην πίστη χάρις στην Ανάσταση τού Χριστού».

Σύγχρονες μεταστροφές απίστων

Υπάρχουν πάρα πολλές, υπάρχουν εκατομμύρια τέτοιες περιπτώσεις και θα αναφέρουμε μονάχα τις περιπτώσεις διασήμων ανθρώπων τού πνεύματος, οι οποίοι διετέλεσαν άπιστοι και έγιναν πιστοί.

Υπήρχε στην Αγγλία ο Καθηγητής **Joad**, Καθηγητής τής Φιλοσοφίας από τους πιο γνωστούς, ο οποίος ήταν τόσο πολύ φανατικός στην άρνηση, ώστε δεν άφηνε ευκαιρία, με τον γραπτό λόγο αλλά και με μία σειρά από εβδομαδιαίες ομιλίες στο αγγλικό ραδιόφωνο με τίτλο «ο Joad και ο Θεός», να υποστηρίξη την ανακρίβεια τού Ευαγγελίου. Αυτό έκανε ο Joad μελετώντας ακριβώς την Αγία Γραφή, για να παρουσιάσει επιχειρήματα. Ο ίδιος όμως από μόνος του χωρίς καμία επίδραση πείσθηκε ότι το αντίθετο από όσα κήρυσσε ήτο αλήθεια και σε μεγάλη ηλικία παρουσιάσθηκε αιφνιδίως και είπε ότι «όσα πίστευα ήταν ψέμα», και αγωνίσθηκε σαν τον Θωμά και εκήρυξε σ' όλο τον κόσμο ότι ο Χριστός είναι πραγματικά ο Κύριος και Θεός. Στον 18ον αιώνα, όπως ανέφερα, είχε φθάσει η άρνηση στο κορύφωμά της. Και στην Αγγλία, λέει ο Montesquieu ότι, εάν ένας άνθρωπος πει σε οποιονδήποτε κύκλο μορφωμένων ανθρώπων ότι πιστεύει, δεν γίνεται υποδεκτός με τίποτε άλλο παρά με γέλια και καγχασμούς.

Την εποχή εκείνη δύο μορφωμένοι νέοι από το Πανεπιστήμιο τής Οξφόρδης έβαλαν για σκοπό τής ζωής τους να συγγράψουν δύο συγγράμματα, για να αποδείξουν ο πρώτος ότι η επιστροφή τού Παύλου δεν οφείλεται σε πίστη, σε αληθινή πίστη, και ο δεύτερος ότι η Ανάσταση τού Χριστού ήτο ψέμα.

Ο πρώτος, ο Λόρδος Lytletton μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα επέστρεψε με ένα κείμενο που απεδείκνυε ότι η συνάντησης τού Παύλου με τον αναστημένο Χριστό είχε πραγματικά συμβεί στο δρόμο τής Δαμασκού. Και ο άλλος, ο Gilbert West έγραψε ολόκληρο σύγγραμμα το οποίο ονομάζει «Παρατηρήσεις επί τής Ιστορίας και των Ενδείξεων τής Αναστάσεως τού Χριστού» και περιέχει μία σωρεία από επιχειρήματα,

πολλά περισσότερα από όσα εγώ σας παρουσίασα τώρα, λογικότατα επιχειρήματα για την αλήθεια τής Αναστάσεως.

Θα έχετε ακούσει ίσως ότι το πλέον διάσημο σατυρικό περιοδικό παγκοσμίως είναι το «PUNCH». Επί έτη εκδότης του Punch υπήρξε ο Muggeridge, πνεύμα οξύ και σκωπτικό, ο οποίος δεν δίσταζε να διακηρύττει την απιστία του. Μια επίσκεψις εν τούτοις εις τους Αγίους Τόπους κατέληξε εις αποτέλεσμα αντίθετο εκείνου το οποίον ανέμενε και επεδίωκε ο Muggeridge. Αντί να κομίσει αποδείξεις ότι η πεποίθησις στο θάνατο και την Ανάστασι τού Ιησού Χριστού είναι ένας μύθος, επέστρεψε με την ακλόνητο πεποίθησιν για την αλήθεια τής Χριστιανικής πίστεως και με μια τέτοια ψυχική μεταστροφή, ώστε έγινε σήμερα ένας από τους κυριότερους ηγέτες τού Χριστιανικού κινήματος στη Μ. Βρετανία. στο περίφημο «Φεστιβάλ τού Φωτός». Στην πολυάριθμη αυτή συγκέντρωσις στην Πλατεία TRAFALGAR τού Λονδίνου, ο Muggeridge ήταν εκείνος ο οποίος καυτηρίασε και κάλεσε σε αφύπνισι και αγώνα εναντίον τής χυδαιότητος και τής παρακμής εις την οποίαν οδηγεί η απιστία.

Ίσως όμως πραγματικά για εκείνον που θέλει να κουράσει την σκέψη του, αυτό είναι πραγματικά ανάγκη γύρω από το θέμα αυτό, ίσως το πιο χαρακτηριστικό λογικό μνημείο είναι το έργο του νομικού Morison. Αυτός από μικρή ηλικία, από παιδική ηλικία είχε διαβάσει από τους Κριτικούς τής Γερμανικής Σχολής, την Κριτική τής Αγ. Γραφής. Και είχε πλούσια οπλιστεί με επιχειρήματα κατά τής Χριστιανικής Θρησκείας και ξεκίνησε με τα επιχειρήματα αυτά να γράψει ένα βιβλίο που πραγματικά, λογικά θα έπειθε τον καθένα, ότι η Ανάστασις δεν είχε πραγματοποιηθεί. Και καθώς άρχισε να γράφει αυτό το βιβλίο, βρήκε ότι ήταν αδύνατο το βιβλίο αυτό να γραφή. Και όχι μονάχα ήταν αδύνατο να γραφή αλλά οι σκέψεις και τα λόγια τα οποία έγραφε οδηγούσαν τελείως στον αντίθετο στόχο.

Λέει ο ίδιος: «Η δύναμις των περιστάσεων με ανάγκαζε να γράφω κάτι το τελείως αλλιώτικο, όχι γιατί τα ίδια τα γεγονότα τα οποία μελέτησα άλλαξαν, γιατί είναι οριστικά αποτυπωμένα στις σελίδες τής ανθρώπινης ιστορίας, αλλά γιατί η ερμηνεία των γεγονότων αυτών είχε μέσα μου υποστεί μία μεταβολή εξ αιτίας τής επιμονής αυτών των ιδίων των γεγονότων».

Ο συγγραφέας ανακάλυψε μία ημέρα ότι όχι μονάχα δεν μπορούσε να γράψει το βιβλίο που είχε σχεδιάσει αλλά και ότι αν ήθελε, δεν μπορούσε. Και από αυτήν την προσπάθεια προέκυψε το πασίγνωστο βιβλίο τού Morison «Ποιος εκύλισε τον λίθο;» που έχει κυκλοφορήσει σε εκατομμύρια αντιτύπων και αποτελεί πραγματικά ένα μνημείο λογικής εργασίας όπου παίρνει όλες τις διεξόδους τής αμφιβολίας και τους κόβει τον δρόμο με τις ίδιες τις μαρτυρίες τής Αγ. Γραφής και με την λογική επάνω σ' αυτές δέχεται να ασκήσει το έργο τής αμφισβήτησεως και που αποτυγχάνει.

Δίπλα σ' αυτούς τους διανοουμένους θα ήτανε πραγματικά παρά πολύ τολμηρό να πω δυο λόγια για τον εαυτό μου.

Το λέω με απόλυτη συναίσθησι για την διαφορά σε ανάστημα και την διαφορά σε κύρος που με χωρίζει απ' αυτούς. Όμως το χρωστώ σε σας, και το κάνω για πρώτη φορά, το χρωστώ σε σας που είσαστε τα αδέρφια μου, με τα οποία ζω τόσο έντονα την ζωή τού Πανεπιστημίου, να σας μαρτυρήσω, ότι έζησα τα τελευταία χρόνια τής γυμνασιακής μου ζωής και σχεδόν όλα τα χρόνια τής ζωής μου σαν φοιτητής μέσα στην άρνησι και στην αμφιβολία. Και να σας πω ότι δέχθηκα, μετά από πάρα πολλή μελέτη, το μήνυμα τής Αναστάσεως σαν αληθινό και όλη μου η ζωή, δεν είναι από μία σκοπιά, τίποτε άλλο, παρά ένα πύρωμα επάνω στην ακρίβεια τού κηρύγματος τής Αναστάσεως. Και έχω να σας πω ότι ούτε μια στιγμή, ούτε μια παρατήρησις μέσα στη ζωή μου, δεν παρέλειψε παρά να επιβεβαιώσει την αλήθεια τού κηρύγματος τού Ευαγγελίου, την αλήθεια τής Αναστάσεως τού Χριστού. Είναι αδύνατον λογικά, είναι αδύνατον ψυχολογικά να ζήσω ούτε μία στιγμή, μη πιστεύοντας στην Ανάστασι τού Χριστού. Και θέλω να καλέσω, σαν αδελφός προς αδελφούς, τον καθένα από σας, αν αυτό δεν έχει ολοκληρωτικά συμβεί στην ζωή σας, να πάρει την θέση αυτή και να δεχθεί απροκάλυπτα, τίμια, χωρίς φόβο, την Ανάστασι τού Χριστού σαν ένα γεγονός. Και να με βρει, αν θέλει, να συζητήσουμε, αν θέλει και να

χαρούμε μαζί τα όσα θα επακολουθήσουν απ' αυτό το άνοιγμα τής ψυχής στην Ανάσταση του Χριστού.

Σας ευχαριστώ πολύ.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Π. Τρεμπέλα: Ιησούς από Ναζαρέτ, Αθήναι, 1955.
2. Ε. Θεοδώρου: Η αιωνία αλήθεια, Αθήναι, 1960.
3. Ι. Αγαπίδη: Ο Ιησούς ενώπιον τής Ιουδαϊκής και Ρωμαϊκής δικαιοσύνης, Θεσσαλονίκη, 1969.
4. R. GUARDINI: Ο Κύριος, Ελλ. Μετάφρασις, Αθήναι, 1956, Τόμος Γ΄.
5. P. BARBET: LA PASSION DE JESUS CHRIST SELON DE CHIRURGIEN, RILLEN ET CIE, ISSOUDUN, 1950.
6. τού ιδίου: A DOCTOR AT CALVARY, P.J. KENNEDY, NEW YORK, 1953.
7. PR. J.N.D. ANDERSON: CHRISTIANITY THE WITNESS OF HISTORY, TYNDOLE PRESS LONDON, 1969.
8. τού ιδίου: EVIDENCE FOR THE RESURECTION, INTERVARSITY, PRESS LONDON, 1968.
9. F. MORISON: WHO MOVED THE STONE, BARNES AND NOBLE, NEW YORK, 1962.
10. J/YOUNG: THE CASE AGAINST CHRIST, FALCON BOOKS, LONDON, 1962.
11. K.N. TAYLOR: IS CHRISTIANITY CREDIBLE? INTERVARSITY PRESS, 1970.